

Motion till riksdagen 2024/25:1168

av Yusuf Aydin (KD)

Stärkta åtgärder mot bedrägerier riktade mot äldre

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet för äldre mot bedrägerier och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Bedrägerier riktade mot äldre har ökat kraftigt i Sverige de senaste åren, med en ökning av anmälda bedrägerier på över 80 procent på bara tre år. Detta innebär att tusentals äldre varje år blir lurade på sina besparingar, ofta genom metoder som social manipulation, där bedragarna utger sig för att vara till exempel banktjänstemän eller poliser. Äldre luras att lämna ifrån sig bankkort eller känsliga uppgifter, vilket kan leda till att de förlorar hela sina livsbesparingar.

Problemen sträcker sig dock längre än till de ekonomiska förlusterna. Många av de drabbade äldre upplever stark skam och skuld över att ha blivit lurade, vilket gör att dessa brott har allvarliga psykiska effekter. Det är därför av yttersta vikt att inte bara minimera skadorna från existerande bedrägerier, utan även att ta fram åtgärder för att förebygga framtida brott. I dagsläget är det alltför enkelt för kriminella att komma åt känsliga personuppgifter, och skyddet för äldre är inte tillräckligt starkt.

Ett centralt förslag för att åtgärda detta problem är att bankerna måste ta ett större ansvar för att skydda sina kunder. Det behövs en utredning för att undersöka hur bankerna kan spela en mer aktiv roll i att förhindra bedrägerier. Exempelvis skulle detta kunna innebära att bankerna inför säkrare system och rutiner för att verifiera transaktioner och kontakter med kunder. En fråga som blivit allt mer akut är frågan om bankernas ansvar vid bedrägerier. Idag har vi en hög grad av digitalisering i banksektorn där allt fler bankärenden måste skötas av kunden själv via mobil eller dator. Digitalisering är bra men tyvärr har säkerheten inte hängt med i utvecklingen och vi kan se att det har uppstått en obalans mellan kund och bank, där mycket ansvar förskjutits till kunden som nu står risken. Något som blir särskilt kännbart och svårt för många äldre som inte har samma digitala vanor som den yngre generationen. Därför bör frågan om att skärpa bankernas ekonomiska ansvar vid bedrägerier utredas.

En annan viktig åtgärd är att skärpa straffen för bedrägeribrott riktade mot äldre. Redan idag är det en försvårande omständighet att ”utnyttja någon annans skyddslösa ställning eller svårigheter att värja sig” (29 kap. 2 § 3 p. brottsbalken). Brott mot äldre kan alltså redan idag utgöra en försvårande omständighet som ökar straffvärdet. Problemet är att de försvårande omständigheterna behöver få större genomslag i straffmätningen. Regeringen har tillsatt en fullständig och total översyn av brottsbalken som ser över denna fråga, bland mycket annat. Regeringen bör skyndsamt återkomma med förslag till riksdagen så att försvårande omständigheter får större genomslag och straffen på ett bättre sätt än idag kan återspegla brottens allvar och rättvisa skipas. Samhället måste ge ett tydligt budskap om att dessa handlingar är oacceptabla.

Slutligen måste skyddet för personuppgifter stärkas. I dagens samhälle är det alldeles för enkelt att få tillgång till känsliga personuppgifter, vilket utnyttjas av kriminella nätverk som bedriver bedrägerier mot äldre. Det krävs striktare lagstiftning och bättre skydd för individens integritet för att förhindra att dessa uppgifter hamnar i fel händer.

Sammanfattningsvis har den ökande vågen av bedrägerier riktade mot äldre blivit en allvarlig samhällsfråga. Genom att stärka bankernas ansvar, utbilda våra äldre medborgare, skärpa straffen för dessa brott och förbättra skyddet för personuppgifter kan vi bättre skydda en sårbar grupp och minska risken för att fler äldre drabbas.

Yusuf Aydın (KD)